

Familie & Netværk mindsker risikoen for anbringelser

Risikoen for, at børn og unge bliver anbragt i en plejefamilie eller på institution, bliver mindre med intensiv hjælp til forældre og personer i netværket, som skolelærere, idrætsledere, bedsteforældre, naboer m.fl. Det viser evalueringer af indsatsen Familie & Netværk, der reducerer kriminalitet, misbrug af rusmidler, skolefravær og andre adfærdsproblemer hos børn og unge.

September 2023

En anbringelse uden for hjemmet kan være en nødvendig beslutning og det bedste udfald for nogle børn og familier. Men ofte er en anbringelse kulminationen på en række mislykkede forsøg på at hjælpe en familie i krise. Og ofte har forældre, barnet eller den unge og socialrådgiver, pædagoger, lærere, leder af familieafdeling m.fl. i lang tid kæmpet for at undgå, at barnet skal bo et andet sted end hos forældrene. Samtidig viser forskning, at en anbringelse ofte ikke hjælper barnet eller den unge tilstrækkeligt på trods af, at der er tale om en dyr foranstaltning. Der er derfor stort potentiale i at forebygge anbringelser.

Hele familien og netværket samarbejder om barnet

– Gennem en helhedsorienteret tilgang rettet mod familien og netværket omkring den – eller systemerne, som vi kalder det – er det muligt at vende udviklingen hos udsatte børn og unge. Vi ser nemlig på alle de risiko- og beskyttelsesfaktorer, der er i spil for barnet eller den unge. Metodecentret har udviklet indsatsen Familie & Netværk, der har til formål at reducere og i bedste fald fjerne den problemfyldte og bekymrende adfærd hos børn og unge, siger Trine Gaardsøe, der er psykolog og chefkonsulent på Metodecentret og udviklings- og projektleder for Familie & Netværk.

Metoden er en intensiv systemisk indsats, der støtter effektivt samarbejde mellem barnet eller den unge, forældrene og systemerne omkring familien som skole- og fritidspersonale. Familie & Netværk bliver for

tiden kørt af syv behandlingsteams i Midt- og Østjylland og på Sjælland og kan implementeres i kommuner og organisationer over hele landet.

Mistrivsel, kriminalitet og fravær falder

Familie & Netværk har vist virkelig gode resultater. Mistrivsel, skolefravær, kriminalitet og misbrug af rusmidler er faldet blandt børn og unge, som har fået hjælp gennem Familie & Netværk. Det betyder samtidig, at risikoen for anbringelser falder til gavn for de udsatte børn og unge, deres familier og samfundet generelt.

En rød tråd i behandlingen kan minimere anbringelser

Den systemiske og familieorienterede tilgang udfordrer den arbejdsmodel, der bliver brugt mange steder overfor udsatte børn og unge. Mange kommuner benytter indsatser som fokuserer på det enkelte barn eller den enkelte unge med adfærdsproblemer i stedet for at arbejde med hele familien og netværket omkring barnet eller den unge.

Mange indsatser inddrager ikke familie og netværk

– Ofte ser vi, at børn og unge tilbydes indsatser, der ikke involverer forældrene og systemerne omkring dem. Vi overvurderer ofte de unges modenhed og mulighed for selv at skabe en positiv forandring. Vi mister dermed det brede syn på behandlingsarbejdet og får fx ikke psykologhjælp, støttepædagog, familiebehandling, lektiehjælp etc. til at spille ordentligt og effektivt sammen, forklarer psykolog og projektleder Trine Gaardsøe.

Familie & Netværk arbejder med alle problemer samtidig

Derfor går Familie & Netværk bredt ind i problemerne omkring barnet eller den unge og involverer forældrene og personer fra skole og fritidsliv gennem hele forløbet. I stedet for drypvist at forsøge at løse ét problem ad gangen arbejder Familie & Netværk på tværs med de forskellige problemer i barnets eller den unges liv, som misbrug af stoffer og kriminalitet, skolefravær og konflikter i hjemmet.

Motivation og positive faktorer i barnets liv

– Vi arbejder aktivt med risiko- og beskyttelsesfaktorer og har fokus på ikke at forfalde til tunnelsyn: Hvad kan vi i fællesskab motivere barnet eller den unge til at gøre? Vi bestræber os på at favne alle de sammenhænge, som barnet eller den unge bevæger sig i, og minimere barrierer samtidig med, at vi bruger alt det, som potentielt kan bidrage positivt til barnets eller den unges liv. Det kan være en god fritidsinteresse, et fritidsjob, lyst til at gå i skole etc., siger Trine Gaardsøe.

Kvalitet og systematik sikrer succes

– Vi løser rigtig mange meget belastede familiesager, fordi vi systematisk følger arbejdet med familien, indsamler data og tilpasser indsatsen løbende, ligesom vi både uddanner og yder faglig sparring til familieterapeuterne og deres vejledere i kommunerne. På den måde sikrer vi hele tiden, at kvaliteten af indsatsen er høj, og at der sker en positiv forandring for barnet og familien, forklarer Trine Gaardsøe og fortsætter:

– En helhedsorienteret indsats til det enkelte barn eller en ung person skaber også positive effekter, som i lige så høj grad gavner familien til barnet eller den unge. Derudover bliver kommunen løftet, fordi deres medarbejdere bliver uddannet og får specialviden om hjælp til udsatte børn og deres familier.

Evaluering viser positive resultater for udsatte børn og unge

Familie & Netværk har eksisteret siden 2019, og [evaluering af indsatsen fra 2019 til 2021](#) viser statistisk signifikante og positive udviklinger fra indskrivning til udskrivning af familierne og 12 måneder efter endt behandling på samtlige parametre. Og 2022 viser samme udvikling:

– Vi har bevaret de positive resultater i 2022 og har på nogle parametre endda opnået bedre resultater end fra 2019 til 2021. Som noget af det mest positive ser vi et markant fald i antallet af børn og unge, som er i risiko for at blive anbragt udenfor hjemmet, når de udskrives af Familie & Netværk. Faldet er fra 27 procent til syv procent, siger Trine Gaardsøe.

Evalueringen af Familie & Netværk viser desuden, at:

- Andelen af unge med misbrug af rusmidler er faldet fra 24 procent til 10 procent
- Andelen af børn og unge uden skolefravær stiger fra 38 procent til 74 procent
- Andelen af børn og unge med fritidsaktiviteter stiger fra 20 procent til 47 procent
- Andelen af børn og unge, som er involveret i kriminalitet, falder fra 26 procent til 7 procent.

Misbrug og kriminalitet hænger sammen med anbringelser

Det er vigtige områder, som de udsatte børn og unge flytter sig på. [Tal fra Danmarks Statistik](#) viser nemlig, at nogle af de typiske årsager til, at børn og unge bliver anbragt udenfor hjemmet, er misbrug af alkohol og stoffer og kriminalitet hos barnet eller den unge samt skoleproblemer og et højt konfliktniveau eller vold i hjemmet.

I nogle situationer er en anbringelse den eneste rigtige udvej for at hjælpe et barn eller en ung, der har massive problemer. Derfor er nogle få af de indskrevne børn og unge i Familie & Netværk blevet anbragt i løbet af indsatsen. Indsatsen kan i disse tilfælde støtte både barn og forældre og hjælpe med at reducere stress og utryghed samt forebygge, at anbringelsen bliver en tvangsanbringelse.

Positivt med stort fald i risiko for anbringelser

– Det er virkelig positivt, at vi oplever så stort et fald i antallet af børn og unge, som er i risiko for at blive anbragt. Det betyder, at vores arbejde gør en forskel for mange familier. Og så er det jo altafgørende, at børnene og de unge fastholder den gode udvikling på den lange bane. Vi glæder os over at se så positive og lovende resultater, siger psykolog og projektleder Trine Gaardsøe.